

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งกำหนด “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และได้กำหนด วิสัยทัศน์ของประเทศเพื่อมุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพเสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและ ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่ง ระบบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมี ศักดิ์ศรี (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2553. 1) ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ ซึ่งปัจจุบันรับโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องบริหารและพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว หลักสูตรการศึกษา เป็น หนึ่งในกลไกสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ เนื่องจากในอดีตหลักสูตรการศึกษา ชั้นพื้นฐานถูกกำหนดเบ็ดเสร็จจากส่วนกลาง มีลักษณะที่ตายตัวทั้งวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ นักเรียนในทุกพื้นที่ต้องเรียนเหมือนกัน ทั้งที่สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน จากข้อ ค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้ง เป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติใน

ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : บทนำ)

จากการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่ยึดหลักความเป็นเอกภาพด้านนโยบาย แต่หลากหลายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเน้นการเรียนรู้ชีวิตของตนเอง ปรับตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการ การใช้เทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูลที่หลากหลายในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ตามสภาพชีวิตจริงของตนเองสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจและท้องถิ่นได้ (กรมวิชาการ, ม.ป.ป. : 2) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Beauchamp (1968 : 212) อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542 : 35) กล่าวว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับชุมชนนั้น ๆ เพราะชุมชนแต่ละชุมชนมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน ท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นของตนเอง

การบริหารจัดการหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้นั้นควรประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 ประการ คือ (1) การเตรียมการในการใช้หลักสูตร (2) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (3) การประเมินผลหลักสูตร และ (4) การปรับปรุงหรือการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจำแนกเป็น 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2545:6-12)

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
4. การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร(ใช้หลักสูตร)
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
6. การสรุปผลการดำเนินงาน
7. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา คือ การมีส่วนร่วม การมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันมีมาตรฐานการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

และการมีระบบกำกับตรวจสอบคุณภาพที่ดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 :7-8)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวทางดังกล่าว โดยมีโรงเรียนทั้งหมด 12 โรงเรียน ซึ่งได้รับการถ่ายโอนมาสังกัดในควบคุมดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการบรรจุนโยบายการพัฒนาการศึกษาไว้ในแผนการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนให้มีการพัฒนาและบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อพัฒนาการศึกษาของเยาวชนให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2550 : 10-12) การนำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ จึงเป็นแนวทางหลักในการบริหารจัดการตามนโยบายการพัฒนาด้านการศึกษา โดยมอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละแห่งได้นำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้สำหรับสถานศึกษาของตนเอง แต่จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการในด้านต่างๆ อาทิ โรงเรียนที่มีพื้นที่ห่างไกลเขตรับผิดชอบ เช่น โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมจัง หรือโรงเรียนหนองห้างพิทยา อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ เป็นต้น เนื่องจากมีพื้นที่ห่างไกลจากเขตการรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้การกำกับดูแลและการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น การขาดการบริหารจัดการที่ดี ขาดบุคลากรในการดำเนินงานทั้งการวางแผน พัฒนาหลักสูตร รวมถึงการตรวจสอบหรือติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การนำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางมาใช้จึงยังไม่มี ความเหมาะสมเท่าที่ควร และส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เห็นได้จากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบ 2 ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 12 โรงเรียน จากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่าโรงเรียนในสังกัด จำนวน 4 โรงเรียนไม่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา และการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 พบว่านักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนผลการทดสอบ ปีการศึกษา 2552 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในทุกรายวิชา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <http://www.niets.or.th/> วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2553)

ในประเทศออสเตรเลีย Stephen Kemmis และ Robin McTaggart ได้นำแนวคิดการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของออสเตรเลียจนได้รับการยอมรับและเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งความคิดของ Kemmis และ McTaggart นั้น เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะ มีการกำหนดจุดสนใจร่วม (Thematic Concern) ก่อนเมื่อได้จุดสนใจร่วมกันแล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ (PAOR) คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีการเคลื่อนไหวลักษณะ “เกลียวสว่าน” (Spiral) ไปในทั้ง 4 จุด ไม่อยู่นิ่ง (Kemmis and McTaggart, 1988, 155-157) และเป็นกระบวนการอย่างมีระบบโดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อมูลสมมติฐานทดลองฝึกปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบว่าข้อสมมติฐานของแนวคิดนั้นผิดหรือถูก เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ อาจจะเริ่มต้นจากบุคคล คนเดียวที่พยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางปฏิบัติเป็นรูปธรรม จากการพัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ปัญหา การปรับปรุง และได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผล ในขณะที่เดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี ได้แนวทางการวิจัยปฏิบัติการ เมื่อนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อการแก้ปัญหการปฏิบัติงาน โดยผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์ จากผลที่ได้จากการปฏิบัติ จะทำให้รูปแบบการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติงานเหมาะสมกับสถานการณ์ของหน่วยงานได้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2544, 44-59)

ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้วงจรการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบ PAOR ซึ่งเป็นการวิจัยปฏิบัติการวงจรตามขั้นตอนคือ มีการวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบกับการสังเกตผลระหว่างดำเนินการ และมีการสะท้อนผล ที่เกิดจากการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน เพื่อความเหมาะสมที่จะสามารถนำมาใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศทำเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเป็นองค์ความรู้ (Body of Knowledge) สำหรับบริหารจัดการศึกษา ในสภาพคล้ายกันในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ผู้วิจัยมีคำถามการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร
2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรูปแบบอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนา มีคุณภาพเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

1.1 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1.1.1 สภาพปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

1.1.2 ความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 38 คน ได้แก่

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม ผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 12 โรงเรียน รวม 14 คน

1.2.2 ผู้แทนครู ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ทั้ง 12 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 24 คน

1.3 ระยะเวลา ระหว่างเดือน กันยายน – ตุลาคม 2554

1.4 วิธีการ ดำเนินการศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และนำเสนอสภาพปัญหาและความต้องการที่สำคัญ โดยใช้ เครื่องมือ ดังนี้

1.4.1 การสัมภาษณ์

1.4.2 แบบสอบถามปลายเปิด

1.4.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

2.1.1 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2.2.2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม จำนวน 2 คน ผู้บริหาร

โรงเรียน จำนวน 12 คน ผู้แทนครู ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 38 คน

2.3 ระยะเวลา ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม 2554

2.4 วิธีการ นำข้อสรุปและเสนอความต้องการ จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มาสร้างและพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ โดยวิธีการ ตามลำดับ ดังนี้

2.4.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 38 คน

2.4.2 การนำเสนอร่างรูปแบบ และเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ

2.4.3 ทดลองใช้รูปแบบ

2.4.5 พัฒนารูปแบบ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้/ ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

3.1.1 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.2 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือบุคลากรและนักเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 12 โรงเรียน ทั้งสิ้น 273 คน ได้แก่

3.2.1 ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 29 คน

3.2.2 ผู้แทนครู โรงเรียนละ 10 คน จำนวน 120 คน

3.2.3 ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 24 คน

3.2.4 ผู้แทนนักเรียน โรงเรียนละ 10 คน จำนวน 120 คน

3.3 ระยะเวลา ระหว่างเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2555

3.4 วิธีการ นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบ โดย

ใช้

3.4.1 การสังเกต

3.4.2 การสัมภาษณ์

3.4.3 การสะท้อนผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีนิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. รูปแบบ หมายถึง การดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งแสดงความเชื่อมโยงของขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษา โดยพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

2. หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับท้องถิ่น รวมถึงมวลประสบการณ์ที่โรงเรียนสร้างขึ้นประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

3. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนา

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนเมืองสมเด็จ โรงเรียนนาเชือกวิทยาคม โรงเรียนลำปาวิทยาคม โรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์ โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร โรงเรียนดงมูลวิทยาคม โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี โรงเรียนหนองห้างพิทยา โรงเรียนทรายมูลพิทยาคม โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคาร และโรงเรียนบัวขาวและโรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์

5. องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง หน่วยงานระดับจังหวัดที่มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแลและบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดของตนเอง ซึ่งการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้หมายถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถนำสารสนเทศดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินความสำเร็จด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการทางวิชาการในภาพรวมเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. ได้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้สนใจจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตลอดจนถึง โรงเรียน หน่วยงาน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ผู้บริหารทุกระดับและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น และระดับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุง หรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นต่อไป